

Nyhetsbrev från eSam

Det här nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkansprogrammets medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis, eller oftare vid behov.

Att återvinna och samverka

Under den pågående verksamhetsplaneringen är det flera saker som framstår allt tydligare. En är att samverkan är oerhört grundläggande för att offentlig sektors digitaliseringsarbete ska bli effektivt och framgångsrikt. En annan är att vi behöver fokusera på att återvinna det arbete som redan är gjort och ta med oss erfarenheterna och i vissa fall även lösningarna, i det kommande arbetet.

Nu pågår arbetet med att diskutera vilka aktiviteter som bör prioriteras för att stärka den digitala transformationen under nästa verksamhetsår i våra olika forum. Vi ska dels utveckla, dels analysera och utreda frågor som stärker medlemmarnas eget arbete. Ett axplock ur den pågående planeringen: Hur ser förutsättningarna ut för att använda AI? Hur kan vi enkelt och säkert översätta information i våra digitala kundmöten till andra språk? Hur fungerar det nya normala efter pandemin, utifrån ett säkerhetsperspektiv?

Trots olika förutsättningar och verksamhetsuppdrag finns det många frågor som medlemmarna med fördel kan arbeta gemensamt med, t.ex. behovet av identifieringslösningar eller möjligheterna att använda molntjänster. En tydlig riktning är att vi i allt fler frågor behöver arbeta med ett tvärfunktionellt perspektiv med flera olika kompetenser och att vi behöver stärka arbetet att återvinna erfarenheter och lösningar mellan olika arbeten. I juni beslutar styrgruppen om eSams verksamhetsplan för kommande period.

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer

[eSams pågående arbete med pseudonymisering](#)
[Nationella läkemedelslistan ska öka patientsäkerheten](#)
[Innovationsarbetet inom eSam](#)
[Kalendarium](#)

---

eSams pågående arbete med pseudonymisering

Pseudonymisering kan göra det möjligt att använda information i olika sammanhang, utan att den kopplas till personer. Inom eSam pågår ett par aktiviteter på det här området, bland annat för att undersöka om tekniken skapar nya möjligheter för att kunna använda molntjänster.

Pseudonymisering innebär att personuppgifter behandlas på ett sätt som gör att de inte längre kan kopplas till en specifik person utan att man använder kompletterande uppgifter. För att pseudonymiseringen ska hålla, krävs att de kompletterande uppgifterna förvaras separat och hanteras på ett sätt som säkerställer att personuppgifterna inte kan kopplas till den fysiska personen av annan än den eller de som har tillgång till de kompletterande uppgifterna.

Sakområdesgrupp arkitektur har bildat en arbetsgrupp som ska undersöka hur man kan minska personuppgifters känslighet, så att de inte kan bindas till en viss person. Pseudonymisering är en metod för detta och generalisering en annan. Gruppen arbetar för att se hur metoderna dels kan minska risken för identifiering, dels behåller nyttan med informationen för det tänkta användningsfallet. Som stöd för arbetet har gruppen tillgång till tidigare lösningar och initiativ från de organisationer som deltar i arbetet.

Målet är att ta fram en gemensam vägledning för *Aidentifiering av personuppgifter* som dels beskriver de generella metoderna, dels visar exempel på hur de kan användas mot olika typer av tillämpningar som exempelvis molntjänster, öppna data och avancerad analys med AI-stöd.

Arbetsgruppen bedömer att nyttorna med konceptet är stora då det kan öppna för tillämpningar och användning av information på ett sätt som man tidigare känt osäkerhet inför.

Arbetsförmedlingen, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, SKR, SPV och Tullverket samverkar i arbetet.

Utifrån medlemsorganisationernas erfarenheter med pseudonymisering vet vi att det också finns flera rättsliga frågeställningar att analysera. Bland annat behöver vi undersöka hur vi kan uppnå bästa skyddsnivå enligt GDPR, eftersom begreppet innebär att personuppgifter ändå anses behandlade då det finns kvar en nyckel någonstans. Det behövs också en analys av huruvida sekretess kan skydda kopplingen som skapas mellan personuppgifterna och det pseudonymiserade materialet. Om inte, kan det innebära att

uppgifterna kan begäras ut. Under april kommer en grupp med jurister att påbörja arbetet med de här och andra rättsliga frågeställningar.

Nationella läkemedelslistan ska öka patientsäkerheten

Illustration: E-hälsomyndigheten/Li Rosén

En aktuell och uppdaterad lista över recept, patienter som blir mer delaktiga i sin egen vård och större möjligheter att förebygga läkemedelsmissbruk. Tillsammans leder det till höjd patientsäkerhet och med Nationella läkemedelslistan ska det bli verklighet.

Covid-19 fortsätter att påverka Sverige, och vården har alltjämt en hög belastning. För att minska risken för störningar i receptflödet lanserar E-hälsomyndigheten Nationella läkemedelslistan successivt med början den 1 maj 2021.

Hundratusen patienter får dagligen något läkemedel på recept. Men hittills har det saknats en gemensam och aktuell bild av dessa behandlingar. Vården har till exempel inte alltid kunnat se vilka läkemedel som deras patienter har fått förskrivet av en annan vårdgivare.

Den 1 maj träder lagen om nationell läkemedelslista i kraft. Samtidigt introducerar E-hälsomyndigheten Nationella läkemedelslistan. Detta innebär flera nyheter för privatpersoner, vården och apoteken under en period på två år. Senast den 1 maj 2023 ska vårdens och apotekens informationssystem vara anpassade till de nya gränssnitten och anslutna till Nationella läkemedelslistan.

Enklare att se vilka recept som är aktuella

En stor förbättring är att behörig vårdpersonal får möjlighet att se information om alla patientens recept, oavsett var i landet de har förskrivits. Då blir det lättare att undvika

felaktiga kombinationer av läkemedel och minska risken för missbruk av narkotikaklassade läkemedel.

Förskrivare – läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, tandläkare och annan vårdpersonal som är behörig att förskriva läkemedel – kan hålla informationen om patientens recept uppdaterad, korrekt och aktuell. På så sätt blir det lättare för apotekspersonalen att avgöra vilket recept som är aktuellt.

Bra att veta för den som söker vård

Nationella läkemedelslistan ska göra det bättre och säkrare för patienten i mötet med vården. När vård, apotek och patient har tillgång till samma aktuella information bidrar det till en bättre dialog kring patientens läkemedelsbehandling.

Lagen om nationell läkemedelslista är också utformad för att skydda patienternas integritet. Det innebär att patienten bestämmer över informationen i Nationella läkemedelslistan. Behörig vårdpersonal behöver i regel inhämta samtycke och fråga patienten om lov för att få se informationen.

Om patienten inte vill visa ett recept för vården kan patienten dölja det (med undantag av narkotiska preparat). Att göra det kan dock innebära att det blir svårare för vården att ge patienten bästa möjliga behandling, till exempel att undvika olämpliga kombinationer av läkemedel.

Patienter och vården kan se recepten via digitala tjänster

Patienten får en samlad bild av sina recept i den digitala tjänsten Läkemedelskollen. Där kan patienten se vilka läkemedel som har förskrivits, vilka som hämtats ut och vad som finns kvar att hämta ut – information som hämtas i Nationella läkemedelslistan. Dessutom finns uppgifter om högkostnadsskyddet i Läkemedelskollen och det går att skapa en fullmakt för att låta någon annan sköta apoteksärenden. De som har barn eller djur kan även se deras recept där.

I den digitala tjänsten **Förskrivningskollen** kan hälso- och sjukvårdspersonal logga in från och med den 1 maj. Där kan de se sina patienters förskrivnings- och uttagsinformation. Informationen är hämtad från registret Nationella läkemedelslistan och senare under 2021 går det också att förskriva läkemedel i tjänsten. När det gäller apoteken har de redan sedan tidigare tillgång till patienternas recept i sina

informationssystem, men med Nationella läkemedelslistan tillkommer viss kompletterande information om recepten.

Mer om Nationella läkemedelslistan och vad som händer den 1 maj finns på [E-hälsomyndighetens webbplats](#).

---

eSams innovationsarbete

Nya utmaningar behöver lösas med nya sätt att arbeta. För att offentliga organisationer ska kunna förflytta sig i den digitala transformationen och möta nya utmaningar behöver vi använda nya innovativa angreppssätt som är integrerade i styrnings- och ledningsfunktioner.

eSams arbete med innovation innebär bland annat att identifiera framgångsfaktorer för att bedriva innovationsarbete - enskilt och i samverkan - men också att identifiera vad en organisation kan göra för att öka sin innovativa förmåga. En av insikterna är att myndigheterna behöver ansvara för att hitta lämpliga mål och angreppssätt för hur man vill arbeta med innovation. Regeringen sätter generellt sett inga mål eller följer upp myndigheternas förmåga att vara innovativa eller hur man bidrar till att skapa samhällsnytta genom en samverkande förvaltning. Detta för med sig att organisationer tillämpar olika angreppssätt utifrån sina egna förutsättningar.

Innovationslandskapet i Sverige är omfattande, där många aktörer bedriver erfarenhetsutbyten, genomför innovationsarbeten och skapar förutsättningar för datadriven innovation. Inom eSam behöver vi undersöka möjligheterna att utveckla samarbeten med sådana aktörer för att nyttja redan etablerade strukturer och skapa nya enbart där det behövs. Den här typen av samarbeten skulle också föra med sig att aktörerna har mottagare i vars verksamheter resultaten från innovationsarbetena kan omsättas, något som i vissa fall saknas idag.

Just nu pågår arbete med att:

- Utbyta erfarenheter kring genomförda innovationsarbeten genom att arrangera temamöten där medlemmarna kan dela med sig av aktuella frågor och initiativ som rör innovation,
- ta fram en vägledning som ska ge stöd för medlemmarna genom att beskriva olika angreppssätt för innovation och vilka effekter dessa kan ha inom

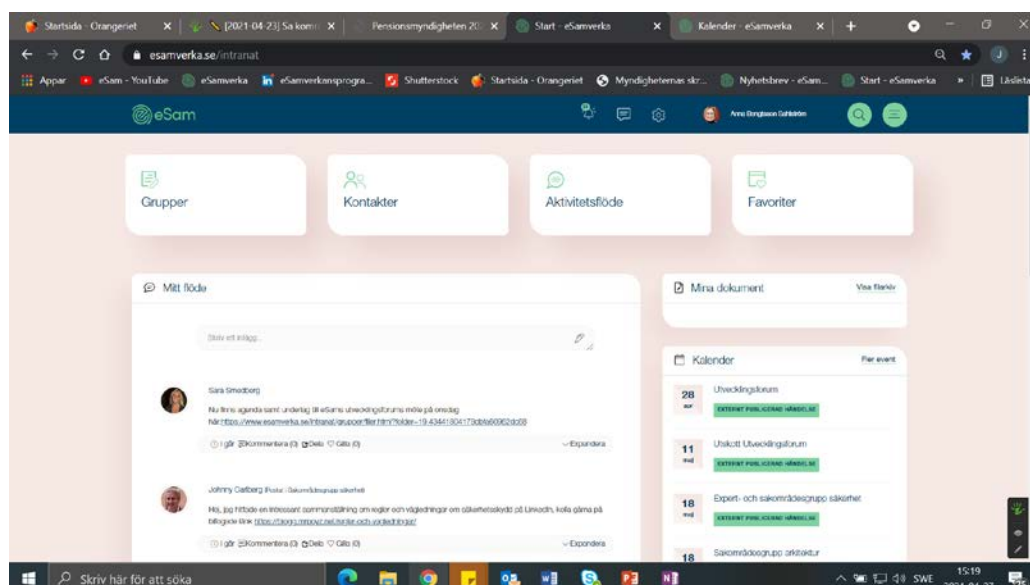
organisationen. Detta kommer att underlätta för medlemmarna att samverka på ett effektivt sätt,

- skapa underlag för att olika aktörer ska kunna genomföra innovationsarbeten utifrån de prioriteringar som gjorts i verksamhetsplanen för eSam. Sådana aktörer kan vara medlemmarnas egna hackatons eller innovationveckor, Hack4Sweden, utlysningar från Vinnova, etablerade labbverksamheter med mera,
- föra dialog med samarbetspartners där initialt fokus är Sveriges innovationsmyndighet Vinnova,
- genomföra innovationsarbeten i samverkan utifrån händelser. I eSams verksamhetsplan rör detta främst *Livslångt lärande* och *Säkra sambället*.

Arbetet bedrivs i en arbetsgrupp med Pensionsmyndigheten, Domstolsverket, CSN, Statens tjänstepensionsverk, Kriminalvården och Naturvårdsverket.

Samverkansplattform för eSam

I februari öppnade eSam upp vår nya samverkansplattform eller intranät som vi kallar det. Det är en enkel standardlösning från Sitevision i en intranätsmodul helt utan funktionalitet med tredjelandsöverföring. Här kan våra medlemmar nätverka, läsa interna nyheter, samarbeta, dela dokument med versionshantering, chatta och hålla sig uppdaterade om vad som sker i de olika arbetsgrupperna. Ca 350 användare från våra 30 medlemmar är anslutna och arbetet löper på enligt förväntan så här långt.

Kalendarium

- 28 april, Utvecklingsforum
- 11 maj, utvecklingsforums utskott
- 18 maj, sakområdesgrupp arkitektur
- 18 maj, expert-, och sakområdesgrupp säkerhet
- 19 maj, expertgrupp juridik
- 20 maj, Samordningsgruppen
- 21 maj, sakområdesgrupp kommunikation
- 25 maj, temamöte Samordningsgruppen – Immaterialrätt
- 26 maj, Utvecklingsforum

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](#).

Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se